

ANTI- PESTPROTOCOL

Basisschool de Fijne Aarde

ABSTRACT

Handelingsplan voor de Julianaschool en de Kennedyschool in geval van pesten.

Inhoud

Voorwoord	4
Inleiding	5
Wat is pesten?	5
Pesten en Plagen	5
Manieren van pesten	5
Cyberpesten	5
Gevolgen van pesten	5
Wat doen wij preventief op school tegen pesten?	6
Schoolregels	6
Gouden regels	6
De methode Kind Op Maandag	6
De methode Trefwoord.....	6
Sociogram	7
Leerling Volgstelsel ZIEN voor groep 3 t/m 8	7
SoVa-training	7
Lespakketten	7
Positieve benadering.....	7
Aanvullende opmerkingen	7
Kwink	8
Wat is Kwink?	8
Kwink en pesten	8
Kwink en Mediawijsheid.....	8
Pestaanpak	9
Vijfsporenaanpak.....	9
Stappenplan.....	11
Begeleiding van de gepeste leerling.....	13
Begeleiding van de leerling die pest.....	13

Cyberpesten	14
Vormen van cyberpesten	14
Effecten	14
Verantwoordelijkheid van de school.....	14
 Ondertekening voor akkoord	 15
 Literatuur.....	 16
 BIJLAGE. Vragenlijst leerlingen.....	 18

Voorwoord

Wat is een Anti-Pestprotocol?

Het Anti-Pestprotocol is een handelingsplan voor PCBS De Julianaschool en RKBS De Kennedyschool, waarin wordt vastgelegd welke stappen school zal zetten in het geval van pesten.

Waarom en Anti-Pestprotocol?

Een Anti-Pestprotocol heeft voor De Juliana- en de Kennedyschool als doel dat

- Alle leerlingen zich veilig voelen op school, zodat zij zichzelf kunnen zijn en in veiligheid het beste uit zichzelf kunnen halen.
- Regels en afspraken duidelijk en zichtbaar zijn. Dit zodat kinderen en volwassenen, als er vervelende en ongewenste situaties voordoen, elkaar aan kunnen spreken op de opgestelde regels en afspraken. Dat vraagt wel, dat leerlingen leren zich assertief op te stellen.
- Er op en rondom de school met wederzijds respect met elkaar wordt omgegaan, zodat ieder kind met plezier naar school kan gaan en zich optimaal kan ontwikkelen.

Pesten, op welke manier dan ook, kan een groot effect hebben op leerlingen. Niet alleen in het moment zelf is het vervelend, maar gepest worden kan zorgen voor langdurige lichamelijke en psychische klachten. Alleen als betrokkenen samenwerken, kan pesten in en rondom de school verminderen (Vereniging Openbaar Onderwijs, 2020).

Inleiding

Wat is pesten?

Volgens Stichting Stop pesten Nu (2015) is pesten het systematisch misbruiken van persoonlijke macht om anderen die zichzelf niet kunnen of durven te verdedigen pijn te doen, te intimideren en of bang te maken. Vaak is dit met de bedoeling om zich zelf beter te voelen of er beter van te worden. Bij pesten is er sprake van een negatieve sfeer en vaak ook van meer tegen één persoon. Tijdens het pesten is er een machtsverschil aanwezig, het slachtoffer is vaak niet in staat om zich tegen de sterkere partij (in dit geval de pesters) te verweren (Stichting Stop Pesten Nu, 2015).

Pesten en Plagen

Als er geplaagd wordt ontstaan er vaak geen problemen, dit is vaak één tegen één en kan voor beide partijen grappig zijn. Plagen is makkelijk te stoppen en niet iedere keer dezelfde persoon is aan de beurt. Wel is het zo dat als dezelfde persoon lang of veel geplaagd wordt, dat het kan zijn dat de geplaagde het niet leuk meer vindt. Dan is er sprake van pesten.

DE ONTVANGER BEPAALT OF ER SPRAKE IS VAN PLAGEN OF PESTEN (STICHTING STOP PESTEN NU, 2015).

Manieren van pesten

Er zijn verschillende manieren van pesten. Er valt een lijn te trekken tussen verbaal en fysiek, maar ook tussen direct en indirect. Dreigen met woorden, schelden en spotten met iemand wordt gezien als verbaal pesten. Zodra er geschopt, geslagen en iets vernield wordt, wordt er gesproken van fysiek pesten. Het verschil tussen direct en indirect pesten zit in de omgang, het openlijk aanvallen van een slachtoffer (zichtbaar voor iedereen) wordt gezien als direct pesten. Subtiel iemand uitsluiten uit de groep is dan indirect (Deboutte, 1995). Ook is er tegenwoordig meer sprake van cyberpesten, hierover wordt nog meer verteld.

Cyberpesten

Cyberpesten is pesten via internet, vaak op sociale media. Internet is tegenwoordig niet meer weg te denken in de maatschappij. Sinds 2005 is het internetgebruik alleen maar toegenomen door allerlei sociale media als Facebook, Instagram, Snapchat en niet te vergeten WhatsApp. Dit kan op allerlei manieren gebeuren, er kunnen gemene berichten worden verstuurd of iemand buitengesloten worden in WhatsApp-groepen. Haattweets, of iemand belachelijk maken of uitschelden op Facebook (Opvoedinformatie Nederland, 2020). Het nadeel van online pesten is het feit dat het vaak anoniem gebeurt, wat de pesters een extra grote machtspositie geeft. Ook zijn de gevolgen van het cyberpesten vaak groter dan bij het fysiek en verbaal pesten. Als slachtoffer kan je jezelf moeilijk verdedigen en er is sprake van publieke vernedering omdat iedereen het in feite kan lezen. Daarnaast blijft het ook actief omdat het moeilijk is om iets definitief van internet te verwijderen (Stichting Stop Pesten Nu, 2020).

Gevolgen van pesten

De gevolgen van pesten worden helaas onderschat. Deze gevolgen hebben maar al te vaak een langdurige impact voor de gepeste leerling.

Psychische gevolgen voor een slachtoffer van pesten kunnen vermoeidheid, perfectionisme, automutilatie (jezelf pijn doen), teruggetrokken gedrag en allerlei angsten zoals bijvoorbeeld pleinvrees, zijn. Sociale gevolgen zijn vaak weinig vrienden, angstig voor groepen en moeite met bepaald lesstof nu op school, maar kan later ook op het Voortgezet Onderwijs of een opleiding. Fysieke klachten als psychosomatische klachten en een slechte lichaamshouding kunnen lichamelijke gevolgen van pesten zijn, automutilatie zoals hierboven beschreven en zelfs eetstoornissen vallen hier ook onder.

Wat doen wij preventief op school tegen pesten?

Schoolregels

Zowel als in de klas als op schoolniveau zijn er afspraken op welke manier we met elkaar om gaan. Deze regels zijn opgenomen in de schoolgids en hangen zichtbaar in de klassen. Deze worden aan het begin van het schooljaar, en indien nodig gedurende het schooljaar, met de leerlingen besproken.

De belangrijkste schoolregels met betrekking tot omgang met elkaar zijn:

- We luisteren naar elkaar
- We laten elkaar uitpraten
- We praten, lopen en werken rustig
- We zijn zuinig op onze eigen spullen en die van een ander
- We helpen elkaar waar nodig
- We respecteren elkaar
- Iedereen mag meedoen (we sluiten niemand buiten)

Gouden regels

In de bovenbouwgroepen wordt er in samenwerking met de leerlingen, per groep een lijst opgesteld met klassenregels. Deze regels worden de gouden regels genoemd en verschillen per groep. Deze worden zichtbaar opgehangen in de klas, zodat iedere leerling kan zien waar de klas voor staat en er een beroep op kan doen. In het begin van het schooljaar wordt hier tijd voor vrijgemaakt, hierdoor wordt groepsvorming en de cultuur in de klas bevorderd (Nederlands Centrum Onderwijs & Jeugdzorg, n.d.).

Het uiteindelijke doel van deze regels samen op te laten stellen is kinderen te laten leren dat gedragsregels er zijn om mensen goed met elkaar te laten opschieten in groepsverband en om te helpen om een veilige omgeving te creëren en daarmee mensen te helpen. Door deze gouden regels gezamenlijk op te stellen, worden alle leerlingen mede-eigenaar gemaakt van hun eigen leeromgeving. Hierdoor ontstaat er een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het nakomen van deze regels en kan iedereen hier elkaar op aanspreken (Nederlands Centrum Onderwijs & Jeugdzorg, n.d.).

De methode Kind Op Maandag

Op onze school worden thema's uit Kind Op Maandag gebruikt om aspecten van het sociaal emotioneel leren bespreekbaar te maken. Deze methode staat voor open, uitnodigende godsdienstonderwijs, waarin Bijbelverhalen centraal staan. In de Bijbelverhalen wordt verteld hoe God met de mensen omgaat en hoe mensen onderling met elkaar zouden moeten omgaan. Vanuit deze levensovertuiging wordt de leerlingen geleerd zorg te hebben voor elkaar en de mensen om hen heen. We hoeven leerlingen niet te vertellen wat ze moeten geloven, wel kunnen we hen kennis laten maken met deze rijkdom van de Bijbel en hen uitdagen om te ontdekken wat deze verhalen hun zelf te vertellen hebben (Kwintessens, n.d. a).

De methode Trefwoord

De methode Trefwoord biedt dagelijks materiaal waarmee levensbeschouwelijke thema's verkend kunnen worden door de leerlingen. De leerlingen worden uitgedaagd aan de hand van eigentijdse verhalen en Bijbelverhalen na te denken over deze thema's. In Trefwoord staat de leefwereld van kinderen centraal (Kwintessens, n.d. b).

Sociogram

Twee maal per jaar wordt er een sociogram gemaakt in de groepen 3 t/m 8. Deze brengt vriendschaps- en werkrelaties binnen de groep in beeld. Ook kan er uit de sociogrammen worden gehaald welke leerlingen er meer buiten de groep staan. Op deze informatie zal de leerkracht dan gaan anticiperen.

Leerling Volgstelsel ZIEN voor groep 3 t/m 8

Middels het leerling Volgstelsel ZIEN! houden de leerkrachten twee maal per jaar de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerlingen bij. Deze stellingen-/vragenlijst wordt door de leerkracht, en in de bovenbouw ook door de leerlingen zelf ingevuld.

In de leerlingbespreking worden eventuele opvallende zaken besproken en indien nodig handelingsgericht gewerkt om de leerling te ondersteunen in zijn ontwikkeling.

SoVa-training

Eenmaal per jaar wordt er onder schooltijd Sociale Vaardigheidstraining aangeboden. Dit wordt niet door de Juliana- en de Kennedyschool zelf aangeboden, maar biedt het Centrum Jeugd en Gezin Moerdijk aan. Ouders van leerlingen, die om een of andere reden in aanmerking komen voor deze training, worden hiervoor benaderd. Samen met de ouders en de leerkracht van de desbetreffende leerling wordt er gekeken naar wat het kind, naast de algemene doelstellingen van de training, nog meer nodig heeft.

Gedurende 10 weken zal deze leerling dan de training volgen. Eventueel wordt nog een terugkomdag georganiseerd om samen ervaringen te bespreken.

Lespakketten

Groep 8 doet mee aan het DENO-project. DENO staat voor 'Doe Effe Normaal'. Dit is een project vanuit de gemeente Moerdijk, die is ontwikkeld om groep 8-leerlingen voor te bereiden op de overgang naar het voortgezet onderwijs. Aan dit project zijn er binnen de gemeente Moerdijk, meerdere scholen die meedoen en vindt vaak plaats medio Maart/April. De leerlingen krijgen tijdens dit project les in fysieke en mentale weerbaarheid d.m.v. Doyo trainingen, er worden mediatrainingen gegeven met als doel: 'veilig online', er wordt aandacht besteed aan gezonde voeding, er wordt een training gegeven hoe om te gaan met geld en er worden lessen verzorgd die betrekking hebben tot seksuele voorlichting en de puberteit (Gemeente Moerdijk, 2020).

Positieve benadering

- Naar aanleiding van een spreekbeurt worden tips, maar ook vooral tops gegeven (complimenten)
- Goed gedrag wordt beloond (groepsgedrag of individueel gedrag)
- Nadat leerlingen samen hebben gewerkt wordt gevraagd wat er goed ging en op die manier elkaars inbreng, waar mogelijk, positief gewaardeerd

Aanvullende opmerkingen

Juist voorbeeldgedrag van leerkrachten en ouders vinden wij van groot belang. Daarbij zijn wij overtuigd van het feit dat een positieve instelling van de leerkracht en de ouder een gunstig effect zal hebben op het kind. En is het volgens ons van groot belang dat de leerkracht vertrouwen heeft in de ontwikkeling van de leerlingen en vooral nadruk legt op de vorderingen en niet op de tekortkomingen.

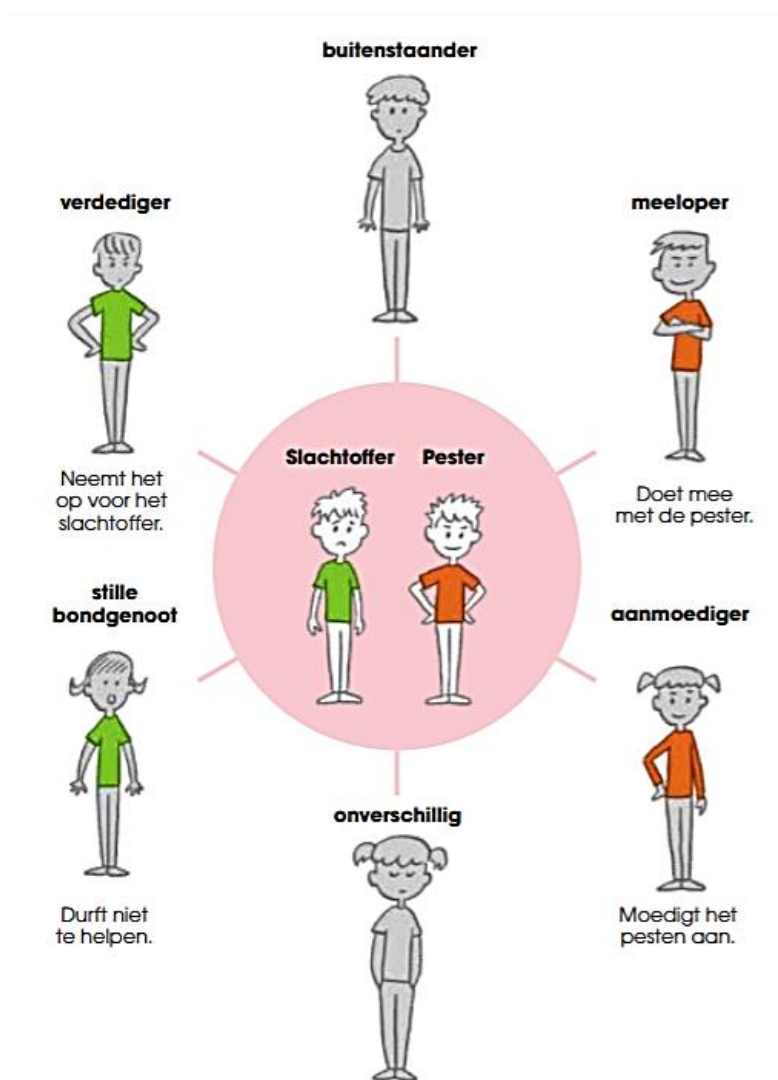
Kwink

Wat is Kwink?

Sinds afgelopen jaar hebben de Julianaschool en de Kennedyschool de methode Kwink aangeschaft. Kwink is een online methode voor de sociaal emotionele ontwikkeling van onze leerlingen, inclusief burgerschap en mediawijsheid. Deze methode geldt schoolbreed en is gebaseerd op de laatste wetenschappelijke inzichten.

Kwink en pesten

Kwink gelooft in de kracht van preventie als het gaat om pesten. Hierom wordt er voornamelijk aandacht besteed aan de kracht van de veiligheid in de groep. Pesten wordt namelijk gezien als een probleem van de groep, iets waar iedereen verantwoordelijk voor is. Om hier een voorbeeld van te benoemen is dat de complete groep verantwoordelijk is voor een veilige sfeer in de klas. Volgens Kwink spelen de leerlingen die niet meegaan met een pester, maar ook niet ingrijpen vaak de belangrijkste rol. Zonder hen zou de pester geen publiek hebben en niet ingrijpen zou kunnen maken dat de gepeste leerlingen zich nog eenzamer kunnen voelen. Door leerlingen na te laten denken over welke rol hij/zij aanneemt, kan er een beter inzicht ontstaan in de situatie (Kwintessens, 2020a).

Door voor een inzicht te zorgen op de complete situatie bij de leerlingen zelf, maar ook bij de leerkracht, ouders en omgeving. Kunnen er verdere stappen ondernomen worden. En kan er een plan worden opgezet om het slachtoffer te helpen sociaal weerbaarder te worden en de pester sociaal vaardiger te helpen worden (Kwintessens, 2020a).

Kwink en Mediawijsheid

Naast dat (sociale) media vermaak biedt en creativiteit, kennen we helaas ook de negatieve effecten hiervan. Deze kunnen worden voorkomen door leerlingen in te laten zien en te laten ervaren dat de vrije tijd die ze hebben in balans moet zijn. Ook hiervoor heeft Kwink een katern in de week van de mediawijsheid ontwikkeld, om de leerlingen te leren het beste uit zichzelf te halen zonder scherm (Kwintessens, 2020b).

Pestaanpak

Wat doen we als er sprake is van pesten? Op iedere plaats waar mensen samen komen, kan gepest worden, dus ook op onze school. Als er sprake is van pesten, hanteren we *de vijfsporen-aanpak*, afkomstig uit het Nationaal onderwijsprotocol. Het Nationaal onderwijsprotocol tegen Pesten beoogt via samenwerking het probleem van het pestgedrag bij kinderen aan te pakken en daarmee dan het geluk, het welzijn en de toekomstverwachting van kinderen te verbeteren. Dit gebeurt volgens de vijfsporenaanpak. De vijfsporenaanpak is een systematisch actieprogramma tegen pesten op school door voornamelijk preventieve acties door te werken aan een goed klasklimaat, verbondenheid met anderen en de groep, welbevinden van de leerlingen en sociale vaardigheden (De Vos & Van Loock, 2014). PCBS De Julianaschool en RKBS De Kennedyschool hebben beide dit protocol ondertekend. Zoals u in de bijlage kunt zien.

Vijfsporenaanpak

Deze aanpak is gericht op actie ondernemen bij de vijf betrokkene partijen: (De Vos & Van Loock, 2014)

1. Steun bieden aan het kind dat gepest wordt.
2. De ouders steunen.
3. Steun bieden aan het kind dat zelf pest.
4. De middengroep, die snel mee pest of passief blijft, sensibiliseren.
5. Actie voorzien om pesten aan te pakken op school- en klasniveau.

1. Steun bieden aan het kind dat gepest wordt.

- Medeleven tonen, luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest.
- Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor, tijdens en na het pesten.
- Nagaan welke oplossingen het kind zelf wil en verder overleggen met het kind over mogelijke oplossingen.
- Samen met het kind werken aan oplossingen.
 - Huilen of heel boos worden of je afzonderen zijn juist vaak reacties die een pester uit wil lokken. De leerling laten inzien dat je ook op een andere manier kunt reageren.
 - Zoeken en oefenen van een andere reactie.
 - Sterke kanten van de leerling benadrukken.
 - Belonen (schouderklopje) als de leerling zich anders of beter opstelt.
 - Het gepeste kind niet over beschermen, hiermee plaats je het gepeste kind in een uitzonderingspositie, waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen.
- Inschakelen hulp indien nodig (sociale vaardigheidstraining, Jeugdgezondheidszorg, huisarts, GGZ).
- Zorgen voor vervolggesprekken (evaluatiemomenten)!

2. De ouders steunen.

- De ouders die zich zorgen maken, serieus nemen.
- Met school en ouders het pestprobleem aanpakken.
- Informatie en advies geven over pesten en de manieren waarop pesten kan worden aangepakt. In dien nodig ouders doorverwijzen naar deskundige ondersteuning.

Ouders van gepeste kinderen:

- Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek.
- Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
- Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken.

- Door positieve stimulering kan het zelfrespect vergroot worden of weer terugkomen
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport. Sport kan het zelfvertrouwen van een kind bevorderen en daarmee ook het welbevinden van het kind.
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.
- Ga uw kind niet over beschermen, hierdoor plaatst u uw kind in een uitzonderingspositie welke het pesten juist in de hand kan werken.

Ouders van pestende kinderen:

- Neem het probleem van uw kind serieus.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak van het pesten te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- Besteed extra aandacht aan uw kind.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van de school staat.

Alle andere ouders:

- Neem de ouders van het gepeste kind serieus.
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Leer uw kind voor anderen op te komen.
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen.

3. Steun bieden aan het kind dat zelf pest.

- Praten, zoeken naar de reden van ruzie maken/pesten.
- Laten zien wat het effect van het gedrag is voor de gepeste.
 - Excuus aan laten bieden.
 - Pester mee laten denken aan oplossing wat te doen om de gepeste leerling een veilig gevoel te laten ervaren op school.
- Laten inzien welke positieve kanten de gepeste heeft.
- Leerling leren op een positieve wijze relaties te onderhouden met andere kinderen (bijv. boosheid leren beheersen door Stop-denk-doe-houding).
- Zorgen voor vervolgspraken (evaluatiemomenten met afspraken)!
- Eventueel een sociale vaardigheidstraining om de weerbaarheid te vergroten.

4. De middengroep, die snel mee pest of passief blijft, sensibiliseren.

- Pesten aan de orde stellen en met de leerlingen praten over pesten en over hun eigen rol daarbij.
- Overleggen wat mogelijke oplossingen zijn en over wat ze zelf kunnen bijdragen hieraan.
- Door rollenspel verschillende rollen aan den lijve ondervinden.
- Zorgen dat met respect met elkaar omgaan regelmatig op de agenda staat en in de klas aan de orde wordt gesteld.

5. Actie voorzien om pesten aan te pakken op school- en klasniveau.

- Betrokken volwassenen aanzetten tot ingrijpen en uitwisseling van informatie bij pesten.
- Werken aan een algemeen beleid van de school(en) rond veiligheid en pesten waar de hele school bij betrokken is.

(De Vos & Van Loock, 2014)

Stappenplan

Iedere melding van pestgedrag dient serieus te worden genomen, ongeacht van wie de melding vandaan komt. Wanneer bepaalde signalen op pestgedrag wijzen, is het belangrijk zo vroegtijdig mogelijk te handelen. Voor het adequaat aanpakken van een pestprobleem kan het onderstaande stappenplan als hulpmiddel dienen. Deze stappen zijn ervoor opgesteld om het pestgedrag zo snel mogelijk te stoppen.

AANPAK VAN RUZIES EN PESTGEDRAG IN VIER STAPPEN

STAP 1.

Er eerst zelf en samen uit proberen te komen. Om deze bemiddeling meetbaar te maken voor de leerkracht kan hiervoor een korte vragenlijst worden opgesteld die de leerlingen samen in moeten vullen. (zie bijlage)

STAP 2.

Op het moment dat de leerlingen er niet aan uit komen, grijpt de leerkracht in. Ook als er een leerling in feite het onderspit delft en als verliezer of zondebok wordt aangewezen, heeft deze leerling het recht en de plicht het probleem aan de meester of juf voor te leggen.

STAP 3.

De leerkracht brengt de partijen bij elkaar voor een verhelderingsgesprek en probeert samen met hen de ruzie/pesterijen op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken. Bij herhalingen van ruzies/pesterijen tussen dezelfde leerlingen volgen er sancties (zie het kopje consequenties). Deze worden ook duidelijk gemaakt aan de leerlingen. Feit is namelijk dat consequent maar vooral ook duidelijk reageren op ongewenst gedrag bij leerlingen ervoor zorgt dat dit ongewenste gedrag op school minder kans krijgt (Stichting School & Veiligheid, 2020).

STAP 4.

Bij herhaaldelijke ruzie/pestgedrag neemt de leerkracht duidelijk stelling en houdt een bestraffend gesprek met de leerling die pest/ruzie maakt. Leerkracht maakt een verslag van dit gesprek. Blijft het toch doorgaan worden de ouders op de hoogte gebracht van het ruzie-pestgedrag. Leerkracht(en) en ouders proberen in goed overleg samen te werken aan een bevredigende oplossing.

Belangrijk is dat de leerkracht ALTIJD hulp biedt aan het kind dat gepest wordt en begeleiding biedt aan het kind dat pest. Indien nodig gebeurt dit in overleg met de ouders en/of deskundigen. De vertrouwenspersoon kan het gepeste kind tot steun zijn.

CONSEQUENTIES

De leerkracht heeft het idee dat er sprake is van onderhuids pesten:

- In zo'n geval stelt de leerkracht een algemeen probleem aan de orde om langs die weg bij het probleem in de groep te komen.

De leerkracht ziet dat een leerling gepest wordt, of het wordt gemeld. En vervolgens leveren stap 1 t/m 4 geen positief resultaat op voor de leerling die gepest wordt.

- De leerkracht neemt een duidelijke stelling aan.
- Het straffen van een leerling is opgebouwd in 5 fases; afhankelijk hoelang de pester door blijft gaan met zijn/haar pestgedrag en geen verbetering vertoond in zijn/haar gedrag.

Fase 1.

- Een of meerdere pauzes binnen blijven.
- Nablijven tot alle kinderen naar huis vertrokken zijn.
- Een schriftelijke opdracht zoals een stelopdracht over de toedracht en zijn of haar rol in het pestprobleem.
- Door gesprek: bewustwording voor wat hij met het gepeste kind uithaalt
- Afspraken maken met de pester over gedragsveranderingen. De naleving van deze afspraken komen aan het einde van iedere week (voor een periode) in een kort gesprek aan de orde.
- Het team kan besluiten om de betreffende leerlingen, de pester en de gepeste een sociale vaardigheidstraining te laten volgen. De trainingen worden verzorgd door CJG Moerdijk of door het Expertise Centrum.

Fase 2.

- Een gesprek met de ouders, als voorgaande acties op niets uitlopen. De medewerking van de ouders wordt nadrukkelijk gevraagd om een einde aan het probleem te maken. De school heeft alle activiteiten vastgelegd en al het mogelijke gedaan om een einde te maken aan het pestprobleem.

Fase 3.

- Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld zoals CJG.

Fase 4.

- Bij aanhoudend pestgedrag kan er voor gekozen worden om een leerling tijdelijk in een andere groep te plaatsen, binnen de school. Ook het (tijdelijk) plaatsen op een andere school behoort tot de mogelijkheden. Of het gaat om de gepeste leerling of de pester ligt aan de situatie en de beslissing van de leerkracht/directie etc.

Fase 5.

- In extreme gevallen kan een leerling geschorst of verwijderd worden.

Begeleiding van de gepeste leerling

Door de eigen leerkracht en/of de vertrouwenspersoon/directie.

2	Medeleven tonen en luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest.
2	Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor tijdens en na het pesten.
2	Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken. De leerling in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren.
2	Zoeken en oefenen van een andere reactie, bijvoorbeeld je niet afzonderen.
2	Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest.
2	Nagaan welke oplossing het kind zelf wil, eventueel in overleg met de ouders contact opnemen met CJG.
2	Sterke kanten van de leerling benadrukken.
2	Belonen (schouderklopje) als de leerling zich anders/beter opstelt.
2	Praten met de ouders van de gepeste leerling en de ouders van de pester(s).
2	Het gepeste kind niet over beschermen, bijvoorbeeld naar school brengen of 'ik zal het de pesters wel eens gaan vertellen'. Hiermee plaats je het gepeste kind juist in een uitzonderingspositie waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen.

Begeleiding van de leerling die pest

Door de eigen leerkracht en/of de directie of vertrouwenspersoon.

2	Praten; zoeken naar de reden van het ruzie maken/pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling, buitengesloten voelen).
2	Laten inzien wat het effect van zijn/haar gedrag is voor de gepeste.
2	Excuses aan laten bieden.
2	In laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft.
2	Pesten is verboden in en om de school: wij houden ons aan deze regel; straffen als het kind wel pest – belonen (schouderklopje) als kind zich aan de regels houdt.
2	Kind leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de 'stop-eerst-nadenken-houding' of een andere manier van gedrag aanleren.
2	Contact tussen ouders en school; elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind; wat is de oorzaak van het pesten?
2	Zoeken van een sport of club; waar het kind kan ervaren dat contact met andere kinderen wel leuk kan zijn.
2	Inschakelen hulp; sociale vaardigheidstrainingen; Jeugdgezondheidszorg; huisarts; GGD

Cyberpesten

Vormen van cyberpesten

Anonieme berichten versturen via sociale media, schelden, roddelen, bedreigen, foto's van mobieltjes en webcam op internet plaatsen, privégegevens op een site plaatsen, wachtwoorden en credits stelen en misbruiken, haatprofielen aanmaken, virussen sturen, happy slapping, het versturen van een e-mail bom. 20 % van de leerlingen heeft te maken met cyberpesten!

Effecten

De effecten van cyberpesten kunnen erger zijn dan bij traditioneel pesten. Opnames die via de webcam worden gemaakt, worden vastgelegd door een ander. Deze opnames verdwijnen nooit meer. Over de hele wereld kan een foto op een site staan. Foto's die eenmaal op internet staan zijn soms niet meer te verwijderen.

Verantwoordelijkheid van de school

Bij online pesten zijn de effecten merkbaar tot in het klaslokaal, ook al speelt het pesten zich eigenlijk buiten de school af (Stichting School & Veiligheid, 2021). Hierdoor kan cyberpesten ook een groot effect hebben op het sociale klimaat in de klas. De school handelt volgens en actualiseert het anti-pestprotocol. We maken als school leerlingen bewust van de gevaren op internet, de effecten van cyberpesten en de strafbare feiten, mede door middel van Kwink.

In een veilige school gaan kinderen en volwassenen verantwoord, respectvol en bewust met elkaar om. Dat geldt ook voor het gedrag online en in de omgang op sociale media. Hiervoor gelden er dezelfde afspraken als in de fysieke omgeving wat acceptabel is en wat niet. Leerlingen moeten leren wat ze kunnen doen wanneer ze te maken krijgen met negatief gedrag, maar ook hoe ze zich zelf respectvol gedragen in een online omgeving (Stichting School & Veiligheid, 2021). Om de leerlingen om te leren gaan met de sociale aspecten van online mogelijkheden, worden er lessen aangeboden vanuit de methode Kwink.

Ondertekening voor akkoord

Namens het team van de Julianaschool

Naam:

Handtekening:

Namens het team van de Kennedyschool

Naam:

Handtekening:

Namens de medezeggenschapsraad

Naam:

Handtekening:

Namens de ouders

Naam:

Handtekening:

Namens de leerlingen

Naam:

Handtekening:

Literatuur

Deboutte, G. (1995) *Pesten, gedaan ermee! Hoe omgaan met pesterijen? Tips voor ouders, leerkrachten en begeleiding*, Brussel, BDJ-Jeugd en vrede.

De Vos, L., & Van Loock, L. (2014). *Begeleiden van kinderen 4A: Brede basiszorg: Algemeen deel*. Mechelen, Thomas Moore.

GemeenteMoerdijk. (2020, 20 februari). *Doe Effe Normaal*.
<https://www.moerdijk.nl/web/Nieuws-Algemeen/Nieuws-2020/Nieuws-februari-2020/Start-Doe-Effe-Normaal-project-op-woensdag-4-maart.html>

Joosten, F. (2007). *Een maat om op te bouwen: Sociale competentie meten voor het basisonderwijs*. Geraadpleegd van
https://pure.uva.nl/ws/files/845370/52855_Joosten_Een_maat_om_op_te_bouwen.pdf

Kanjertraining. (2021, 4 januari). *Welkom bij de Kanjertraining*. Geraadpleegd van
<https://www.kanjertraining.nl/>

Kwintessens. (n.d. a). *Kind op Maandag voor godsdienst en levensbeschouwing*.
<https://www.kwintessens.nl/levensbeschouwing/kind-op-maandag-en-extra-materialen>.

Kwintessens. (2020a). *Kwink*. Kwink op school.
https://www.kwinkopschool.nl/zoeken/?tx_solr%5Bq%5D=pesten&tx_solr%5Bpage%5D=0

Kwintessens. (n.d. b). *Over Trefwoord*. Trefwoord - Kwintessens, 2020.
<https://www.trefwoord.nl/over-trefwoord/>

Kwintessens. (2020b). *Week van de Mediawijsheid - Kwink*. Kwink op school.
<https://www.kwinkopschool.nl/kwink-actueel/week-van-de-mediawijsheid/>

Nederlands Centrum Onderwijs & Jeugdzorg. (n.d.). *Bouwsteen gedragsmanagement: Gedragsregels samen ontwerpen*. Geraadpleegd van
https://www.klassenmanagement.ncoj.nl/km_bouwstenen/gedragsmanagement/gedragsregels-samen-ontwerpen.php

Opvoedinformatie Nederland. (2020, 20 februari). *Cyberpesten*. Geraadpleegd van <https://www.opvoeden.nl/cyberpesten-487/>

Stichting School & Veiligheid. (2020, 16 november). *Sanctieladder leerlingen*. School en veiligheid. <https://www.schoolenveiligheid.nl/kennisbank/sanctieladder-leerlingen/>

Stichting School & Veiligheid. (2021, 11 maart). *Sociale media (po)*. School en veiligheid. <https://www.schoolenveiligheid.nl/thema/sociale-media-po/#over-sociale-media>

Stichting Stop Pesten Nu. (2015, 29 mei). *Wat is pesten?* Geraadpleegd van <https://stoppestennu.nl/wat-pesten>

Stichting Stop Pesten Nu. (2020, 14 september). *Online Pesten & Social media risico's en gevaren & Cybercrime*. Geraadpleegd van <https://www.stoppestennu.nl/online-pesten-social-media-risicos-en-gevaren-cybercrime>

Vereniging Openbaar Onderwijs. (2020, 24 april). *Brochure over pesten / VOO.nl*. Geraadpleegd van <https://voo.nl/kennisbank/school/pesten>

Oeps... dat ging even mis...

Naam:.....

Datum van vandaag:.....

Wat is er gebeurd?

.....
.....
.....
.....
.....

Hoe kwam dat?

.....
.....
.....
.....
.....

Wat deed jij?

.....
.....
.....
.....
.....

Waarom deed je dat?

.....
.....
.....
.....
.....

Wie had er last van jouw gedrag?

.....
.....
.....
.....
.....